

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่งเสริมการได้รับเลือกตั้งของนักการเมืองสตรีระดับท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเทพเสด็จ กับองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ว จังหวัดเชียงใหม่” ผู้ศึกษาได้ใช้แนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และอภิปรายผลการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับสตรีนิยม
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- 2.3 เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.4 กรอบแนวคิดในการศึกษา

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับสตรีนิยม

สังคมส่วนใหญ่ในทุกยุคทุกสมัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นสังคมแบบชายเป็นใหญ่ หรือ ปิตาธิปไตย คือ ระบบของโครงสร้างสังคมและแนวทางปฏิบัติที่ผู้ชายมีความเหนือกว่าผู้หญิง มีการกดขี่และเอารัดเอาเปรียบผู้หญิง ทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เนื่องจากมีปัจจัยที่กำหนดความไม่เท่าเทียมกันของบทบาทเพศ ซึ่งปัจจัยทางชีววิทยาได้กำหนดให้โครงสร้างทางร่างกายของผู้ชาย คือ กระดูกและกล้ามเนื้อแข็งแรงกว่าผู้หญิง ในขณะที่สภาพร่างกายของผู้หญิงอ่อนแอกว่า เช่น การมีประจำเดือน การตั้งครรภ์ การคลอดลูกและการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ความแตกต่างทางด้านสรีระ ทำให้สังคมต้องจัดสรรและแบ่งบทบาท รวมถึงความรับผิดชอบที่สมมุติขึ้นทำให้มีการยอมรับว่ามีความเหมาะสมกับสรีระแต่ละเพศ และสังคมก็คาดหวังว่าแต่ละเพศจะประพฤติปฏิบัติตนตามแผนที่สมาชิกในสังคมสร้างขึ้นมา เช่น การกำหนดให้ผู้ชายมีบทบาทและกิจกรรมนอกบ้าน ทั้งทางด้านการปกครอง การทำพิธีทางศาสนาเพราะผู้ชายมีความคล่องตัวกว่า แข็งแรงกว่า แต่ในทางตรงข้ามกันได้กำหนดให้ผู้หญิงต้องทำหน้าที่ทำงานบ้าน

เลี้ยงดูลูก ทำงานอยู่แต่ในบ้าน และมีบางสังคมที่มีข้อห้ามไม่ให้ผู้หญิงที่มีประจำเดือนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่สำคัญ ทำให้เป็นข้อจำกัดของผู้หญิง

โครงสร้างสังคมและวัฒนธรรมในบางสังคม มีความเชื่อและประเพณีที่ยึดถือปฏิบัติต่อชายและหญิงที่แตกต่างกัน เช่น การอบรมเลี้ยงดูโดยเน้นให้ผู้ชายเป็นผู้นำและผู้หญิงเป็นผู้ตาม หรือความแตกต่างของพื้นที่กิจกรรมในชีวิตของผู้ชายมีทั้ง เครือญาติ วงศ์ตระกูล ชุมชน หมู่บ้าน เศรษฐกิจ ศาสนาและการเมือง ส่วนผู้หญิงจะมีครอบครัว เพื่อนบ้าน ชุมชนและเครือญาติ ซึ่งความแตกต่างของบทบาทในสังคม มีการแบ่งแยกกิจกรรมและหน้าที่ของชายหญิงไว้อย่างชัดเจน เช่น ผู้ชายมีบทบาทในฐานะพ่อและสามี มีหน้าที่หาเลี้ยงครอบครัวจึงยกให้เป็นหัวหน้าครอบครัว ส่วนผู้หญิงอยู่ในฐานะภรรยาและแม่ของลูกมีหน้าที่ ดูแลลูก ดูแลครอบครัว ถึงแม้หารายได้เลี้ยงครอบครัว แต่สังคมก็คาดหวังให้ทำหน้าที่แม่และภรรยาโดยไม่ขาดตกบกพร่องด้วย (คณะกรรมการการผลิตและบริหารชุดวิชาการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์, 2548 : 35-36)

จากโครงสร้างสังคมและวัฒนธรรมแบบชายเป็นใหญ่ ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวของสตรีนิยม (feminism) หมายถึง การปลดปล่อยของผู้หญิง โดยนักสตรีนิยมถูกใช้ในขบวนการเคลื่อนไหวที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพผู้หญิงในปลายศตวรรษ 1790 และถูกใช้อย่างแพร่หลายก่อนปี ค.ศ.1910 คำว่า สตรีนิยม (feminism) ครั้งแรกเป็นคำเพื่อใช้อธิบายถึง การรณรงค์เพื่อสิทธิในการเลือกตั้งของผู้หญิงในปีทศวรรษ 1890 และ ออฟเฟน(Offen) ได้เสนอความหมายของสตรีนิยมว่า มีความหลากหลายขึ้นอยู่กับบุคคลที่จะนำไปใช้ แต่สามารถหาความร่วมมือกันได้ว่าเป็นความพยายามที่จะวิพากษ์วิจารณ์และปรับปรุงสถานภาพที่เสียเปรียบของผู้หญิงที่สัมพันธ์กับผู้ชายในสถานการณ์ทางวัฒนธรรมหนึ่ง ๆ ในขณะที่ กริมชอว์ (Grimshaw) มองว่าเป็นความเชื่อที่ว่า ผู้หญิงถูกปฏิบัติอย่างเลวร้ายและพวกเขาได้รับความทุกข์จากระบบสังคมที่ไม่เป็นธรรมจากการเป็นเพศหญิง และจำเป็นต้องมีการทำอะไรบางอย่างเพื่อแก้ไขสิ่งที่เป็นอย่างอยู่

สตรีนิยมได้ถูกให้ความหมายอย่างหลากหลาย แต่สามารถสรุปได้ว่า สตรีนิยม หมายถึง ทั้งที่เป็นระบบคิดและขบวนการทางสังคมที่จะพยายามเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งตั้งอยู่บนการวิเคราะห์ว่า ผู้ชายอยู่ในฐานะที่ได้เปรียบและผู้หญิงอยู่ในฐานะเป็นรอง และสตรีนิยมให้ความสนใจกับประเด็นที่เกี่ยวกับ อิศรภาพส่วนบุคคล ครอบครัว รัฐ การกระจายอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันในทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมวัฒนธรรม โดยมีการเรียกร้องเพื่อสร้างสมดุลใหม่ระหว่างเพศ ในนามของความมีมนุษยธรรมเดียวกัน และเคารพในความแตกต่างของกันและกัน(วารุณี ภูริสินสิทธิ์, 2545 : 2 - 5)

จากแนวคิดสตรีนิยม ทำให้เกิดกลุ่มนักสตรีนิยมขึ้นหลายสำนักโดยใช้แนวความคิดพื้นฐานหลักของสังคมนิยมซึ่งเกิดขึ้นโดยผู้ชายเพื่อนำมาพัฒนาเป็นทฤษฎีของสำนักตนเอง สำนักสตรีนิยม สำนักแรก คือ สตรีนิยมสายเสรีนิยม (Liberal Feminism) เริ่มมีขึ้นในศตวรรษที่ 17 โดยมีนักคิด เช่น จอห์น ล็อก โทมัส ฮ็อบบ์ (Thomas Hobbs) มีความเชื่อว่า มนุษย์มีความแตกต่างจากสัตว์อื่นตรงที่มนุษย์มีความสามารถในการมีเหตุผล พวกเขาเชื่อในความเป็นปัจเจกบุคคลที่มีเหตุผล แต่ปัจเจกบุคคลเหล่านั้นก็มีประโยชน์ส่วนตัว เพราะฉะนั้นรัฐจำเป็นต้องกำหนดหลักเกณฑ์หรือกฎหมายให้คนปฏิบัติตาม เพื่อการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม ซึ่งสรุปความคิดพื้นฐานของสตรีนิยมสายเสรีนิยม เชื่อในความเหมือนระหว่างเพศ คือ ผู้หญิงและผู้ชายมีความเป็นมนุษย์เหมือนกัน โดยเรียกร้องให้มีโอกาสที่เท่าเทียมกันในการแข่งขันภายในระบบสังคมที่เป็นอยู่ โดยเฉพาะปริมณฑลสาธารณะให้ความสำคัญกับการต่อสู้ทางกฎหมาย ทางการเมืองและทางสถาบันและมองว่า ถ้าให้โอกาสที่เท่าเทียมกันแก่ผู้หญิงแล้ว ผู้หญิงจะเป็นเช่นผู้ชายได้ทุกอย่าง แนวคิดนี้เป็นที่ยอมรับของผู้หญิงเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะผู้หญิงชนชั้นสูง เพราะเป็นการปฏิรูปทางการศึกษาและทางกฎหมาย ที่สตรีนิยมนี้เรียกร้องได้ทำให้คุณภาพชีวิตของผู้หญิงดีขึ้น และทำให้ผู้หญิงจำนวนไม่น้อยสามารถได้มาซึ่งสถานภาพที่ดีทางงานอาชีพ

ต่อมาได้มีสำนักสตรีนิยมสายมาร์กซิสต์ (Marxist Feminism) เกิดขึ้นโดยมีอิทธิพลต่อแนวคิดสตรีนิยมตะวันตกอย่างเห็นได้ชัดในช่วงทศวรรษที่ 1960 – 1970 ซึ่งเป็นแนวคิดของคาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx) และเฟรดเดอริก เองเงิลส์ (Frederick Engels) กล่าวว่า ผู้หญิงถูกมองเพียงด้านที่อยู่ในความสัมพันธ์ของทุนนิยม มองว่าการถูกเอารัดเอาเปรียบของผู้หญิงนั้นไม่ต่างจากการถูกเอารัดเอาเปรียบของผู้ชายที่ไม่มีปัจจัยการผลิต กล่าวคือ ผู้ชายและผู้หญิงถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตเหมือนกัน ซึ่งมาร์กซิสต์ไม่ได้ให้ความสนใจต่อประเด็นความสัมพันธ์หญิงชายเลย จึงทำให้ในช่วงทศวรรษ 1980 แนวคิดของมาร์กซ์ก็ค่อย ๆ หดความสำคัญลงและไม่ค่อยพบในองค์กรที่เป็นของสตรีนิยม แต่อย่างไรก็ตามจากข้อจำกัดของความคิดมาร์กซิสต์ ทำให้สตรีนิยมสายนี้มีข้อจำกัดในการวิเคราะห์ความเป็นรองของผู้หญิงในหลายประเด็น จึงได้มีความพยายามที่จะเพิ่มลักษณะเฉพาะของผู้หญิง เช่น การสืบพันธุ์เข้าไปอยู่ในกรอบการวิเคราะห์ และทำให้ปัญหาการถูกกดขี่ของผู้หญิงเป็นปัญหาหลัก เดียวกันกับการกดขี่ทางชนชั้นซึ่งผลมาจากระบบเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรมในระบบการผลิตแบบทุนนิยม

ระบบทุนนิยม ยังมองว่างานบ้านเป็นงานที่ไม่ได้สร้างผลผลิตไม่มีค่าจ้างไม่เหมือนการทำงานนอกบ้านซึ่งก่อให้เกิดผลผลิตควรได้รับค่าจ้าง สตรีนิยมแนวคิดนี้จึงเสนอให้มีค่าจ้างแรงงานให้ผู้หญิง และเชื่อว่าการให้ค่าจ้างตอบแทนจะทำให้ผู้หญิงมีจิตสำนึกในความสำคัญของงานบ้านและรู้สึกในการต่อสู้เพื่อสิทธิผู้หญิง ความพยายามดังกล่าวทำให้เกิดสำนักสตรีนิยม

ขึ้นมา คือ สตรีนิยมสายถอนรากถอนโคนและสตรีนิยมสายสังคมนิยม ซึ่งแนวคิดของ สตรีนิยมสายถอนรากถอนโคน (Radical Feminism) เป็นแนวคิดเดียวที่ไม่ได้เกิดขึ้นจากแนวคิดกระแสหลักของผู้ชาย ซึ่งเสนอว่า การกดขี่ผู้หญิงเกิดขึ้นเพราะเธอเป็นผู้หญิง หรือผู้หญิงถูกกดขี่เพราะเพศของเธอ และยังเสนอว่า การกดขี่ทางเพศเป็นการกดขี่แรกของการกดขี่ในด้านต่าง ๆ ในสังคม แนวคิดนี้ถูกเสนอในช่วงต้นทศวรรษ 1970 โดยมีสตรีนิยม คือ เคต มิลเล็ท (Kate Millet) เขียนหนังสือชื่อ Sexual Politics โดยเสนอว่า การเมืองหมายถึงความสัมพันธ์ของโครงสร้างอำนาจที่คนกลุ่มหนึ่งถูกควบคุมอีกกลุ่มหนึ่ง เพราะฉะนั้นการเมืองทางเพศ คือ การที่ผู้ชายมีอำนาจเหนือผู้หญิงและสามารถควบคุมผู้หญิงให้อยู่ภายใต้ความต้องการของผู้ชาย ทุก ๆ เส้นทางการอำนาจภายในสังคมอยู่ในมือของผู้ชายทั้งหมดอย่างสมบูรณ์ นั่นคือ ระบบชายเป็นใหญ่ (patriarchy) เป็นการยอมรับของสังคมต่อความสัมพันธ์ทางเพศที่เหลื่อมล้ำกันทางอำนาจ ซึ่งเกิดขึ้นผ่านทาง กระบวนการจัดเถลาทางสังคมของทั้งสองเพศ ไปสู่การเมืองแบบชายเป็นใหญ่ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ บุคลิกลักษณะ บทบาทและสถานภาพ เช่น ความเป็นผู้หญิงหมายถึงความอ่อนแอ ไม่กล้าตัดสินใจ ชอบใช้อารมณ์ไม่มีเหตุผล เพราะฉะนั้นผู้หญิงไม่สามารถที่จะเป็นผู้นำในระดับต่าง ๆ ได้

นอกจากนี้ มิลเล็ท ยังวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่นระหว่างระบบชายเป็นใหญ่กับสถาบันต่าง ๆ ในสังคม เช่น ศาสนา การศึกษา ครอบครัว โดยเธอมองว่า สถาบันหลักของระบบชายเป็นใหญ่ คือ สถาบันครอบครัวทำหน้าที่สนับสนุนให้สมาชิกในครอบครัวปรับและปฏิบัติตามอุดมการณ์ของชายเป็นใหญ่และขยายไปสู่การครอบงำสังคมในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นความรู้หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ของคนในสังคม ซึ่งบทบาทและบุคลิกลักษณะทางเพศที่ถูกสร้างขึ้นโดยระบบ ชายเป็นใหญ่ยังถูกเสริมให้แข็งแกร่งเป็นที่ยอมรับของคนสังคม ซึ่งสตรีนิยมสายนี้ได้จัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขสภาพที่เป็นอยู่ของสตรีโดยข้อเสนอของแนวคิดนี้มีลักษณะไปในทางการปฏิวัติ เพื่อต้องการจะ โคนล้มทุกรูปแบบของการกดขี่ผู้หญิง โดยมองว่าเป็นไปไม่ได้ที่จะเกิดความเท่าเทียมกันระหว่างเพศในระบบสังคมที่เป็นอยู่ และที่สำคัญที่สุด สตรีนิยมสายถอนรากถอนโคนได้ก่อให้เกิดความรู้สึกว่าผู้หญิงสามารถเป็นผู้หญิงและยิ่งใหญ่มีศักดิ์ศรีได้โดยไม่จำเป็นต้องทำตัวให้เป็นผู้ชาย

และในช่วงต้นทศวรรษ 1970 ได้เกิดสำนักคิดสตรีนิยม คือ สตรีนิยมสายสังคมนิยม (Socialist Feminism) ซึ่งเป็นผลที่มาจากความไม่พอใจต่อคำอธิบายของสตรีนิยมสายมาร์กซิสต์ที่ไม่มองมิติทางเพศโดยไม่นำไปอยู่ในกรอบวิเคราะห์เลย โดยนักสตรีนิยม ครารา เซ็ตกิน (Clara Zetkin) ได้สนับสนุนให้สมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ของรัสเซีย สนใจเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเพศ โดย เซ็ตกิน เห็นว่า ผู้หญิงต้องทำความเข้าใจรูปแบบของการกดขี่ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ส่วนตัว และในพื้นที่สาธารณะระหว่างชายและหญิงไม่เท่าเทียมกัน ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างชาย

และหญิงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง และเป็นไปได้ที่จะมีการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งหน้าที่การให้
กำเนิดบุตรของหญิงต้องนำมาวิเคราะห์รูปแบบในการกดขี่ผู้หญิงด้วย โดยสตรีนิยมสายนี้ส่วน
ใหญ่มีความเชื่อในความเหมือนกันระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย และเสนอให้ผู้หญิงต้องให้ความสนใจ
ในประเด็นเรื่องการทำงานของหญิงว่า ถูกเอารัดเอาเปรียบอย่างไรในสังคม ซึ่ง ไฮดี ฮาร์ทมัน
(Heidi Hartmann) มองว่า การแบ่งแยกงานตามเพศ เป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ผู้หญิงถูกกดขี่ รวมทั้ง
สถานะของผู้หญิงในตลาดแรงงานในสังคม เป็นผลมาจากระบบชายเป็นใหญ่และทุนนิยม ซึ่งใน
สังคมทุนนิยม แรงงานผู้หญิงถูกควบคุมโดยระบบชายเป็นใหญ่ผ่านการแบ่งแยกงานตามเพศ
ซึ่งอุดมการณ์ชายเป็นใหญ่สร้างความเชื่อที่ผู้หญิงมีหน้าที่ในการดูแลบ้าน ดูแลลูก ทำผู้หญิง
ได้รับค่าจ้างแรงงานต่ำในตลาดแรงงาน ส่งผลให้ผู้หญิงต้องพึ่งพิงผู้ชายเป็นการผลักดันให้ผู้หญิง
ต้องแต่งงานและเมื่อแต่งงานก็ต้องทำงานบ้าน เลี้ยงลูก ไม่มีเวลาไปทำงานนอกบ้าน ทำให้
ตลาดแรงงานผู้หญิงน้อยลงเมื่อเปรียบเทียบกับชาย ซึ่งเปรียบเทียบเป็นวงจรอุบาทว์ ในขณะที่
ผู้ชายได้รับผลประโยชน์จากสภาพเช่นนี้ ไม่ว่าจะค่าจ้างแรงงานที่สูงขึ้นและมีคนมาทำงานบ้านให้
โดยไม่ต้องจ่ายค่าตอบแทน เพราะสังคมทุนนิยม งานบ้านไม่ใช่งานผลิตจึงไม่ต้องมีค่าตอบแทน

แนววัฒนธรรม (Cultural Feminism) เป็นแนวคิดสตรีนิยมที่แตกออกมาจากสตรีสายถอน
รากถอนโคน มีแนวคิดให้ความสำคัญกับการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมผู้หญิง โดยเสนอว่า ผู้หญิงมี
บุคลิกลักษณะที่แตกต่างจากผู้ชาย เช่น ผู้หญิงมักแสดงความรักห่วงใยและให้ความสำคัญกับ
ความสัมพันธ์กับคนอื่น คุณลักษณะของผู้หญิงเหล่านี้ถือว่าดีกว่า หรือเหนือกว่าผู้ชาย
เพราะฉะนั้น ผู้หญิงจึงควรรักษาและชื่นชมกับคุณลักษณะความเป็นผู้หญิง และมองว่าคุณลักษณะ
ความเป็นผู้ชาย นั้นไม่ดี เช่น ความก้าวร้าว การแข่งขัน นักสตรีนิยมเหล่านี้จึงเรียกร้องให้รักษา
ความแตกต่างของผู้หญิงและผู้ชายไว้

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ไมรอน ไวเนอร์ (Myron
Weiner, 1971 อ้างถึงใน สุจิต บุญบงการ. 2542:36) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง
เมืองว่าเป็นตัวชี้วัดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในเชิงพฤติกรรม โดยได้สรุป
พฤติกรรมของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน แบ่งได้ 10 ลักษณะ คือ

1. การให้สนับสนุนและการเรียกร้องต่อผู้นำในรัฐบาลเพื่อให้สนองต่อความต้องการ
2. ความพยายามที่จะสร้างผลกระทบต่อการทำงานของรัฐบาลที่ได้ผลและเป็นไป
อย่างมีประสิทธิภาพ

3. กิจกรรมทางการเมืองที่ถูกตามกฎหมาย เช่น การออกเสียง การยื่นข้อเสนอ
4. การใช้สิทธิเลือกตัวแทนเข้าไปใช้อำนาจแทนตน
5. ความรู้สึกแตกแยก หรือ ดิ้นรนออกจากการระบบการเมือง อันเนื่องมาจากถูกกีดกัน ไม่มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง
6. กิจกรรมการตื่นตัวทางการเมือง กิจกรรม เช่น การถกเถียง ปัญหาในการเมือง
7. กิจกรรมทางการเมืองทุกชนิดทั้งแบบใช้ความรุนแรงและแบบที่ไม่ใช้ความรุนแรง
8. กิจกรรมทางการเมืองที่ต้องการเข้าไปมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของข้าราชการ
9. กิจกรรมต่าง ๆ ที่กระทบต่อการเมืองระดับชาติแต่บางคนมองว่าจะต้องรวมถึงกิจกรรมที่กระทบต่อองค์กรท้องถิ่นด้วย
10. กิจกรรมทุกชนิดที่เป็นการเมือง

และฮันติงตันและเนลสัน (Huntington and Nelson, 1977 อ้างถึงใน บุญอริ ยีหมะ 2550 : 153) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลมีจุดประสงค์เพื่อมีอิทธิพลในกระบวนการตัดสินใจของรัฐบาล ซึ่งจะพบลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเรื่องของกิจกรรม หรือการกระทำที่แสดงออกมาไม่ใช่เรื่องของทัศนคติ ความรู้สึก ค่านิยม หรือความเชื่อทางการเมือง
2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเรื่องของกิจกรรม หรือการกระทำของบุคคลหรือพลเมืองทั่วไป ไม่ใช่กิจกรรมหรือการกระทำของนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมืองเพราะคนเหล่านี้เกี่ยวข้องกับเมืองเป็นเรื่องที่จะต้องกระทำอยู่แล้วในฐานะเป็นอาชีพของเขา
3. การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเรื่องของการแสดงออกโดยตั้งใจ เพื่อให้มีผลต่อการใช้อำนาจตัดสินใจของรัฐบาล หรือผู้นำประเทศ อาจด้วยวิธีการชักจูงให้คล้อยตามหรือบีบบังคับและเข้าไปทั้งกิจกรรมที่ถูกต้องหรือผิดกฎหมายและขนบธรรมเนียมประเพณี เช่น การประท้วง การเดินขบวน หรือ ก่อการร้าย
4. การมีส่วนร่วมทางการเมืองอาจไม่มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการตัดสินใจของผู้นำหรือรัฐบาลแม้ว่าบุคคลที่มีส่วนร่วมทางการเมืองจะตั้งใจให้มีผลต่อผู้นำหรือรัฐบาลก็ตาม

จากการที่ ฮันติงตันและเนลสัน ได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองทำให้สามารถ แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมในรูปแบบที่ถูกกฎหมาย (Legal Forms) แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

1.1.1 การมีส่วนร่วมแบบปกติ โดยมีกฎหมายรับรองให้กระทำและต้องกระทำ ด้วยวิธีการเป็นที่ยอมรับปฏิบัติทั่วไปในระบบประชาธิปไตย คือ การใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชัดเจนที่สุดเป็นเครื่องบ่งชี้ถึง ความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตยที่เข้มแข็งซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง แต่ละสังคม เช่น ความบริสุทธิ์ ยุติธรรม ความโปร่งใส ของการจัดการเลือกตั้ง ขนาดของเขตเลือกตั้ง ลักษณะผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งสัมพันธ์กับ โครงสร้างทางสังคม นอกจากนี้จะใช้สิทธิเลือกตั้งยังมีรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ ประชาชาติซึ่งเป็นการใช้สิทธิลงคะแนนของประชาชนเพื่อให้ความเห็นชอบต่อประเด็นปัญหาที่สำคัญ เช่น การออกกฎหมายบางฉบับหรือการแก้ไขรัฐธรรมนูญและการทำประชาพิจารณ์เป็นกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ที่รัฐบาลมีโครงการบางอย่างที่จะดำเนินการในท้องถิ่น ซึ่งโครงการนั้นคาดว่าจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่ ดังนั้นรัฐบาลจึงจำเป็นต้องดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่เพื่อนำข้อมูลไปประกอบการตัดสินใจ

1.1.2 การมีส่วนร่วมแบบไม่ปกติ การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้ ถือว่าผิดกฎหมายแต่คนส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสม ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางการเมืองของแต่ละประเทศ เช่น หลายสังคมเห็นว่า การประท้วง หรือการเดินขบวนเรียกร้องทางการเมืองเป็นสิ่งที่ทำได้เพราะรัฐธรรมนูญบัญญัติเอาไว้ว่าเป็นสิทธิเสรีภาพทางการเมืองการมีส่วนร่วมในรูปแบบที่ผิดกฎหมายขึ้นอยู่กับการนิยามหรือให้ความหมายของระบอบการเมืองการปกครองของแต่ละประเทศ

ประเทศที่มีการปกครองแบบระบอบเผด็จการ มักจะไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ เมื่อเทียบกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เช่น การจัดตั้งพรรคการเมือง กรณี อารยะขัดขืนอาจถูกตีความหมายว่าเป็นพฤติกรรมแสดงออกทางการเมือง ที่ผิดกฎหมาย เพราะการละเมิดหรือฝ่าฝืนกฎหมายหรือต่อต้านการใช้อำนาจของผู้ปกครองประเทศ เช่น การปฏิเสธไม่ยอมจ่ายภาษีให้แก่รัฐ เป็นต้น และการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ผิดกฎหมายและสร้างความเสียหาย คือ การก่อการร้ายข่มขู่ คุกคามสร้างความหวาดกลัวให้กับรัฐบาลให้ปฏิบัติตามคำเรียกร้องของกลุ่มตน

ส่วนปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองขณะที่บางคนกลับเพิกเฉยไม่สนใจที่จะไปเกี่ยวข้องกับการเมือง มีดังต่อไปนี้

1. ระดับการศึกษา คนที่เข้าไปร่วมทางการเมืองตั้งแต่การเลือกตั้งไปจนถึงลงสมัครรับเลือกตั้ง เป็นคนมีการศึกษาสูงกว่าคนที่มีการศึกษาน้อย ดังนั้นหากต้องการขยายการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นต้องเพิ่มโอกาสให้คนในสังคมได้ศึกษาเล่าเรียนมากขึ้น

2. ชนชั้นทางสังคม กลุ่มชนชั้นกลางเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าชนชั้นล่าง เช่น กรรมกร ชาวไร่ ชาวนา เพราะชนชั้นกลางมีระดับรายได้ที่สูงกว่าชนชั้นล่างเพราะคนเหล่านั้นสามารถมีทักษะทางการเมือง และรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมากกว่าชนชั้นล่าง

3. ความคิด ความเชื่อทางการเมือง แต่ละสังคมปลูกฝังแตกต่างกัน บางสังคมให้ความสำคัญกับเพศชายมากกว่าเพศหญิง หรือสังคมที่ชายเป็นใหญ่มักไม่เปิดโอกาสให้การสนับสนุนการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิง บางสังคมปลูกฝังเรื่องความแตกต่างของคนในสังคมเชื่อว่าการเมืองเป็นเรื่องของคนเฉพาะกลุ่ม เช่น กลุ่มคนที่มีบุญบารมีหรืออำนาจวาสนาย่อมกีดกันบุคคลทั่วไปไม่ให้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง

4. ความรู้ที่ตัวเองสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ มีหลายคน ที่มีความรู้ที่ตัวเองสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองให้เกิดขึ้นได้ จึงจำเป็นต้องเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มาลียา วงศ์รัตนมัจฉา (2547) ได้ศึกษา การยอมรับบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีlixo ในหมู่บ้านlixoแม่ตะ ตำบลเมืองแหง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ถึงแม้ว่าผู้นำสตรีlixoจะมีบทบาททางการเมือง โดยในช่วงเลือกตั้ง จัดการเลือกตั้ง ผู้นำสตรีจะเป็นผู้ให้ความรู้ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และแนะนำผู้สมัครรวมถึงมีบทบาทในการทำประชาพิจารณ์ จัดทำโครงการพัฒนางานในหมู่บ้านร่วมกับองค์กรท้องถิ่นหรือมีบทบาทในการให้บริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน การแปลภาษาไทยให้กับชาวบ้าน และการให้ความรู้ในการประกอบอาชีพเสริม พบว่า ชุมชนไม่ให้การยอมรับบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีเท่ากับผู้นำชาย เนื่องจากอิทธิพลของความคิดระบบที่ผู้ชายเป็นใหญ่ในสังคมlixoยังแฝงตัวอยู่ ซึ่งจะเห็นได้จากตำแหน่งทางการเมืองที่สงวนไว้ให้บุคคลที่เป็นชายเท่านั้น

จิตประชา มูลสมบัติ (2549) ได้ศึกษา บทบาทของสตรีในทางการเมืองท้องถิ่น : กรณีศึกษา อบต.สันกลาง อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่ โดยศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทของสตรีในทางการเมืองท้องถิ่นเมื่อเทียบกับเพศชาย พบว่า ผู้หญิงมีบทบาทน้อยกว่าเพศชาย เพราะประชาชนส่วนใหญ่ยังมีทัศนคติในการเลือกผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพศชายมากกว่าเพศหญิงเพราะเห็นว่าเพศชายมีความเป็นผู้นำ เข้มแข็ง หนักแน่น มีความน่าเชื่อถือ กล้าพูดกล้าทำ มีความสามารถในการชักจูงใจและทำงานหนักได้ดีกว่าเพศหญิง ขณะเดียวกันก็เห็นว่าเพศหญิงมีความละเอียดรอบคอบ และน่าจะให้โอกาสเพศหญิงได้เข้ามาบริหารท้องถิ่นส่งผลให้เพศหญิงเข้า

มามีบทบาทในการเมืองท้องถิ่น แต่ก็มีสัดส่วนน้อยกว่าเพศชาย ส่วนปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา เพศ อายุ และอาชีพต่างกันส่งผลให้ระดับความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน

พยุง รสใจ (2554) ได้ศึกษาบทบาทผู้นำสตรีในการเมืองการปกครอง : กรณีศึกษาดำบลมะค่าโมง อ.ด่านซ้าย จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ปัจจัยที่ทำให้ผู้นำสตรีเข้ามามีบทบาททางการเมืองการปกครองในระดับท้องถิ่นเกิดจากปัจจัยภายใน คือ การตัดสินใจด้วยตนเอง การสนับสนุนจากสมาชิกในครอบครัว เพื่อนบ้าน ส่วนปัจจัยภายนอก คือ ความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์บ้านเมืองและสตรีมีบทบาททางการเมืองการปกครองที่สำคัญที่สุด ได้แก่ การร่วมรณรงค์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินบทบาททางการเมืองการปกครองเกิดจากปัจจัยภายใน คือ สมาชิกในครอบครัว เพื่อนบ้านและเกิดจากปัจจัยภายนอก คือ สถานการณ์บ้านเมือง และการยึดติดเรื่องค่านิยมด้านเพศ ซึ่งในอดีตคนทั่วไปมักมองว่าสตรีเพศมีความอ่อนแอกว่าเพศชายจึงเห็นว่าไม่มีความเหมาะสมในตำแหน่งของผู้นำชุมชนหรือความเหมาะสมในบทบาทอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

ถวิลวดี บุรีกุล (2544) ได้ศึกษา“ผู้หญิงไทยกับการเมืองหลังการมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540” ของประชาชนใน 6 จังหวัด คือ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดสงขลา จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดสกลนครและกรุงเทพมหานครพบว่า เพศชายมีส่วนร่วมทางการเมือง มีการรับรู้ข่าวสาร และความสนใจทางการเมืองและกิจกรรมทางการเมืองเฉลี่ยสูงมากกว่า เพศหญิง ส่วนผู้หญิงที่มีส่วนร่วมทางการเมืองสูงจะมีความพอใจในระบอบประชาธิปไตยสูงและให้ความสำคัญกับความซื่อสัตย์สุจริตและการช่วยเหลือท้องถิ่นเป็นปัจจัยหลัก ดังนั้น หากจะส่งเสริมให้ผู้หญิงเข้ามามีบทบาททางการเมืองมากขึ้น ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมการรวมกลุ่มการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การปลูกฝัง ความเข้าใจทางการเมืองและระบอบประชาธิปไตย เพื่อกระตุ้นให้ผู้หญิงเห็นความสำคัญของการเข้ามามีบทบาททางการเมืองมากขึ้น

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ และอลงกรณ์ คูตระกูล (2549) ได้ศึกษา ข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมโดยตรงต่อการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของสตรีในประเทศไทย กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล 4 ภาค 4 จังหวัด คือ จังหวัดลำพูน จังหวัดนนทบุรี จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดสงขลา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของสตรีนั้น ได้แก่ ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม คือ สตรีเป็นสมาชิกของกลุ่มทางสังคมมาก่อน และรับรู้ว่ามีโอกาสและยอมรับผู้หญิงมากขึ้น ส่วนปัจจัยทางด้านบุคคล คือ การที่สตรีมีใจรักในการทำงานท้องถิ่น โดยพร้อมที่จะเสียสละเพื่อส่วนรวม อยากจะพัฒนาท้องถิ่นของตัวเอง และมีภาวะผู้นำสูง กล้าแสดงออก มีความรู้ความสามารถมีความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจและ

มีการสนับสนุนจากครอบครัว และปัจจัยทางด้านการเมือง สตรีได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายที่เป็นนักการเมืองผู้ใหญ่ในท้องถิ่นและเครือข่ายการเมืองระดับชาติทำให้สตรีได้รับข่าวสารทางการเมือง มีความรู้ความเข้าใจในกลยุทธ์ทางการเมืองมากขึ้น ในส่วนอุปสรรคที่ขัดขวางการมีส่วนร่วมของสตรีในการปกครองท้องถิ่น พบว่า ปัจจัยอุปสรรคส่วนบุคคล คือการไม่มีเวลา ต้องดูแลครอบครัวและต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัว ส่วนอุปสรรคด้านการเมือง คือการถูกโจมตีเพื่อหวังผลทางการเมืองและ ความรุนแรงการเมืองในท้องถิ่นรวมถึงการที่ไม่มีพรรคการเมืองสนับสนุน ส่วนอุปสรรคด้านสังคมและวัฒนธรรม ที่สำคัญที่สุด คือ ความเชื่อเดิมที่กีดกันสตรีออกจากการเมืองและการไม่ยอมรับกันเองของสตรีด้วยกัน

อนงค์วิชญา สาริบุตร (2548) ได้ศึกษา ความสัมฤทธิ์ผลของผู้นำสตรีทางการเมืองไทยในบทบาทสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำของสตรีอยู่ในระดับสูงมีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา โดยมีการดำเนินงานบทบาทในสภาและนอกสภาสูงรวมถึงมีการสนับสนุนจากบุคคลในครอบครัวที่เคยทำงานด้านการเมืองมาก่อน เช่น บิดา มารดา หรือญาติพี่น้อง ที่เป็นนักการเมืองมีพื้นฐานทางด้านการเมืองเป็นที่ยอมรับและมีสถานะทางด้านเศรษฐกิจดี ส่งผลให้เกิดระดับความความสัมฤทธิ์ผลของผู้นำสตรีทางการเมืองไทยในบทบาทสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสูงตามไปด้วย ส่วนข้อจำกัดในการทำงานของ ส.ส.สตรีในสภา พบว่า ส.ส.สตรีมีน้อยทำให้ไม่สามารถเสนอกฎหมายเกี่ยวกับสตรีได้ ส่วนข้อจำกัดนอกสภา ได้แก่ ด้านครอบครัว การขาดงบประมาณในการช่วยเหลือประชาชนรวมถึงการขาดการยอมรับ ส.ส.สตรีจาก ส.ส.บุรุษและคนทั่วไป

อินทรีนา ทาทองบ่อ (2546) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2544 : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้สมัครสตรี พบว่า ปัจจัยที่ทำให้สตรีได้รับเลือกตั้งในครั้งนี้ มาจากความเชื่อมั่นในตนเองสูงมากเพราะกล้าแสดงออก มีความพร้อม มีความรู้ความสามารถและความตั้งใจในการทำงานด้านการเมือง ส่วนปัจจัยชื่อเสียงและนโยบายของพรรคที่มีความโดดเด่น และมีผลงานอย่างต่อเนื่องทำให้สมาชิกพรรคมีโอกาสได้รับเลือกตั้งสูง ทางด้านปัจจัยรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.2540 มีส่วนที่ทำให้ได้รับเลือกตั้งเพราะถือว่าเป็นกฎหมายที่เน้นความสำคัญเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพและความเท่าเทียมกันของชายและหญิงส่งผลให้สตรีได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้น ส่วนปัจจัยทางด้านบุคคล สตรีที่ได้รับเลือกตั้งมีภูมิฐานะในพื้นที่สมัคร มีผลงานและบทบาทโดดเด่นในด้านสังคม เยาวชนและสตรีรวมถึงผลงานทางวิชาการ ด้านธุรกิจ และมีความพร้อมด้านครอบครัวและฐานะทางการเงิน มีการศึกษาสูง และเป็นบุตร ภรรยา หรือญาติของนักการเมือง รวมถึงการมีฐานเสียงคะแนนในพื้นที่สมัคร ส่วนอุปสรรค คือ โครงสร้างทางสังคมไทยและวัฒนธรรมที่ทำให้ผู้ชายเป็นหัวหน้าครอบครัว

ให้มีบทบาทมากกว่าผู้หญิง และโครงสร้างของระบบการเมืองถูกครอบงำโดยเพศชายมาตลอดอย่างยาวนาน ส่วนข้อจำกัดของผู้หญิง คือ ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเองที่จะทำงานด้านการเมือง รวมถึงภาวะทางอารมณ์ จิตใจที่สตรีถูกมองว่าอ่อนแอกว่าผู้ชายรวมถึงสถานภาพการสมรส และหน้าที่ที่รับผิดชอบในฐานะภรรยาและมารดา

วัชรินทร์ สานต์ตระกูล (2547) ได้ศึกษา เกี่ยวกับวิธีการเข้าไปมีบทบาทในสังคมธุรกิจและการเมืองเพื่อวิเคราะห์เงื่อนไขที่สนับสนุนและเป็นอุปสรรคการเข้าไปมีบทบาทของสตรีชั้นนำ ในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยจำนวน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกสตรีที่มีบทบาทด้านสังคมสงเคราะห์ พบว่า สตรีจะเข้าไปช่วยเหลือบุคคลที่ด้อยโอกาสตกรูขี้เหล็กได้ยากทางสังคม สตรีกลุ่มที่สอง คือ สตรีที่มีบทบาทด้านธุรกิจหรือเศรษฐกิจ สตรีจะเข้าไปมีบทบาทด้วยการสร้างรับช่วงธุรกิจให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพให้เป็นที่ยอมรับของลูกค้าชาวไทยและต่างชาติในขณะเดียวกันก็ให้ความช่วยเหลือสังคมในด้านสังคมสงเคราะห์ด้วย และสตรีกลุ่มที่สาม คือ สตรีที่มีบทบาทด้านการเมืองระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ สตรีจะเข้าไปด้วยการสร้างชื่อเสียงทางธุรกิจให้ประชาชนและสังคมรู้จักโดยอาศัยความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน เพื่อที่จะได้มีกลุ่มหรือบุคคลมาชักชวนให้เข้าสู่การเมืองและเมื่อเข้าสู่การเมืองแล้วจะพยายามแสดงบทบาทและรักษามหาชนให้คงอยู่ และสตรีชั้นนำทั้งสามกลุ่มมีเงื่อนไขที่เป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้เข้าไปมีบทบาทคล้ายคลึงกัน 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยสนับสนุนจากครอบครัวและปัจจัยสนับสนุนจากกลุ่มธุรกิจแต่ในขณะเดียวกันบุคคลที่อยู่ในแวดวงเดียวกัน บุคคลรอบข้างหรือบุคคลที่เข้าไปช่วยเหลือเป็นอุปสรรคสำคัญในการเข้าไปมีบทบาทของสตรีทั้งสามกลุ่มและการแสวงทุนก็เป็นอุปสรรคในการเข้าไปมีบทบาทของสตรีกลุ่มที่สอง

ปนัดดา โตคำนุช (2550) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ระหว่างสมาชิก อบต.สตรีกับสมาชิก อบต.ชาย พบว่า ชุมชนมีการยอมรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในระดับสูง และเห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิก อบต.สตรีกับสมาชิก อบต.ชายไม่แตกต่างกัน เพราะ สมาชิก อบต.สตรีกับ สมาชิก อบต.ชาย สามารถแก้ไขปัญหาจากการปฏิบัติหน้าที่ไม่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของบุคคลนั้น ๆ มากกว่าเพศ ดังนั้นจึงควรมีกลไกสำคัญในการสร้างการตระหนักรับรู้ของสังคมให้เห็นว่า สตรีเป็นพลังสำคัญของสังคมที่จะช่วยพัฒนาประเทศร่วมกับผู้ชายได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาการของปกครองท้องถิ่นไทยตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

อุดมเดช ดวงแก้ว (2555) ได้ศึกษา “บทบาทผู้นำสตรีในการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลนครเชียงราย” พบว่า บทบาทผู้นำสตรีส่วนใหญ่เคยลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลมาก่อนและมีบทบาทร่วมรณรงค์หรือเชิญชวนให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งในทุก ๆ ระดับและผู้นำสตรีทุกคนไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง

ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินบทบาททางการเมืองการปกครองของผู้นำสตรีพบว่า การขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ การขาดการสนับสนุนจากครอบครัว การยึดติดค่านิยมหรือความเชื่อแบบดั้งเดิม ที่มองว่า สตรีเป็นเพศที่อ่อนแอกว่าชาย ไม่เหมาะที่จะเป็นผู้นำของชุมชนหรือบทบาททางการเมือง สถานการณ์ทางการเมืองมีผลต่อนโยบายของผู้นำสตรี การแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ผู้นำสตรีต้องใช้ความรู้ความสามารถของตนในการแก้ไขปัญหา และต้องลบภาพพจน์ค่านิยมที่มองว่าสตรีเป็นเพศที่อ่อนแอกว่าเพศชายออกจากความรู้สึกของตนเอง จึงจะสามารถดำเนินบทบาทต่างๆ ได้อย่างเต็มที่

ฐฎา ไชยอภิรดา (2555) ได้ศึกษา “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก พบว่า ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของสตรีอยู่ในระดับสูง โดยแสดงออกมาในลักษณะของการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแบบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบการมีส่วนร่วม ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความรู้ความเข้าใจ ความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมทางการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมืองของสตรี ปัจจัยส่วนบุคคลของสตรี ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ สถานภาพ มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจ ความคิดเห็นทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมือง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

2.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

